

Participatiewet

onderdeel wijzigingen WWB-maatregelen

Vanaf 1 januari 2015 is de Wet werk en bijstand (WWB) onderdeel van de Participatiewet. De naam WWB verdwijnt; we spreken alleen nog van Participatiewet.

In de Participatiewet komen een aantal nieuwe en aangepaste termen, maatregelen en voorzieningen voor. In deze notitie komen alle onderwerpen aan bod en wordt de gemeentelijke beleidsruimte aangegeven. Ook worden voorstellen voor de invulling van deze beleidsruimte gedaan.

	Pagina
I Kostendelersnorm	2
II Een lagere uitkering voor alleenstaande ouders	5
III Individuele inkomenstoeslag	6
IV Individuele bijzondere bijstand	8
V Arbeidsverplichtingen en strengere maatregelen	11
VI De tegenprestatie	13
VII Overige wijzigingen / beslispunten	14
A. Handhaving	14
B. Zoektermijn en plan van aanpak 27 +	14
C. Cliëntenparticipatie	15
D. IOAW en IOAZ	15

I Kostendelersnorm

Kort gezegd betekent de kostendelersnorm dat als een woning gedeeld wordt met meer volwassenen de bijstandsuitkering daarop wordt aangepast. Hoe meer personen van 21 jaar of ouder in de woning, hoe lager de bijstandsuitkering per persoon. De reden hiervoor is dat als er meer personen in één woning wonen, zij de woonkosten kunnen delen.

Er is sprake van een meerpersoonshuishouden als er bijvoorbeeld een volwassen kind, (groot)ouder, broer, zus, neef of nicht inwonen. Ook de partner van een volwassen zoon of dochter hoort hierbij. Voor de kostendelersnorm maakt het niet uit of men getrouwd is of dat men familie van elkaar is. Het maakt ook niet uit waarom de woning gedeeld wordt. De voordelen van het samenwonen staan los van de redenen waarom men samenwoont. Daarom geldt voor alle meerpersoonshuishoudens de kostendelersnorm.

Wie telt niet mee voor de kostendelersnorm?

Niet alle volwassenen tellen mee voor de kostendelersnorm. Wie tellen niet mee?

- jongeren tot 21 jaar;
- studenten die een studie volgen die recht kan geven op studiefinanciering (Wsf 2000);
- leerlingen die de beroepsbegeleidende leerweg (BBL) volgen;
- meerderjarige leerlingen die onderwijs volgen dat recht geeft op Wet tegemoetkoming onderwijskosten schoolgaande kinderen (Wtos);
- kamerhuurders en kostgangers die een normale (commerciële) prijs betalen voor de kamer en/of de kost en inwoning;
- verhuurders en kostgevers die een zakelijk of commerciële relatie hebben met de huurders of kostgangers in hun woning.

Hoe werkt de kostendelersnorm?

Hoe meer volwassen personen tot een meerpersoonshuishouden behoren, hoe lager de bijstandsuitkering per uitkeringsgerechtigde.

In onderstaande tabel ziet u de hoogte van de bijstandsuitkering in percentages per huishoudtype. Hierbij staat 100% voor de bijstandsuitkering voor gehuwden en samenwonenden.

Huishouden	Bijstandsnorm per persoon	Totale bijstandsnorm als alle personen bijstand ontvangen
Eénpersoonshuishouden	70%	70%
Tweepersoonshuishouden	50%	100%
Driepersoonshuishouden	43 $\frac{1}{3}$ %	130%
Vierpersoonshuishouden	40%	160%
Vijfpersoonshuishouden	38%	190%

Dus bij een huishouden met vier meetellende personen krijgt elke persoon die recht heeft op een bijstandsuitkering een uitkering van maximaal 40% van de gehuwdenorm.

Bovenstaande tabel stopt bij een vijfpersoonshuishouden, maar de kostendelersnorm geldt ook voor huishoudens met nog meer volwassen personen. Het percentage gaat dan verder omlaag.

Hoe zit het met jongeren tot 21 jaar?

Jongeren tot 21 jaar vallen niet onder de kostendelersnorm. De uitkering van een 18-, 19- of 20-jarige wordt niet volgens de kostendelersnorm berekend. Ook niet als deze jongere bij zijn ouders inwoont.

Overgangsrecht

De kostendelersnorm geldt vanaf 1 januari voor mensen die (opnieuw) een bijstandsuitkering aanvragen. Degenen die op 31 december een uitkering ontvangen en op dat moment een woning met anderen delen vallen onder het overgangsrecht. Zij krijgen tot 1 juli een bijstandsuitkering die op de oude manier is berekend. Daarna geldt ook voor hen de kostendelersnorm.

Gemeentelijke beleidsruimte

De kostendelersnorm is een landelijk opgelegde norm. Er is heel beperkte gemeentelijke beleidsruimte. Zo is bijvoorbeeld landelijk bepaald dat er voor mantelzorg geen uitzondering gemaakt mag worden. Ook bij mantelzorg binnen een huishouden tellen alle bewoners mee voor de kostendelersnorm.

Op drie punten is ruimte:

1. de invulling van de begrippen commerciële relatie en commerciële prijs bij huur of kostgangers;
2. mogelijke verlaging bij het ontbreken van woonkosten en bij schoolverlaters;
3. aanvullende bijstand voor jongeren

Voorstel invulling gemeentelijke beleidsruimte

1a. Invulling begrippen commerciële relatie en commerciële huurprijs.

Het begrip commerciële relatie is in gerechtelijke uitspraken verduidelijkt. Die lijn volgen we:

- Belanghebbende moet een zakelijke relatie met een contract en betalingsbewijzen aantonen.
- Er is sprake van een commerciële prijs. Dat houdt in een prijs die gebruikelijk is in het economisch verkeer.

Omwille van de uitvoerbaarheid is een commerciële huurprijs:

- het bedrag dat voor de huurtoeslag van de Belastingdienst voor eigen rekening blijft. De zogenaamde basishuur. Dat bedrag is momenteel € 227,- per maand.

voor kostgangers geldt een verhoging op deze basishuur van € 285,- per maand. Dit bedrag is gebaseerd op de richtprijs voor maaltijden volgens de Recofa-richtlijnen¹. Deze richtlijnen worden toegepast in de schuldhulpverlening.

1b. Belanghebbenden die een huurder of kostganger hebben krijgen te maken met een korting op de uitkering. Alleen de netto-opbrengst wordt gekort. Het voorstel is om van de ontvangen

¹ De Recofa is een landelijk overlegorgaan van Rechters-commissaris in faillissementen en surseances van betaling. De Recofa valt onder de Raad voor de Rechtspraak. De Recofa stelt periodiek de 'richtlijnen voor faillissementen en surseances van betaling' vast.

huur € 60,- per maand als onkosten vrij te laten. Voor kostgangers is die aftrek € 350,- per maand. Ook dit is gebaseerd op Recofa-rekenregels.

2a. Verlaging bij ontbreken woonkosten

In de WWB bestaat de mogelijkheid om de uitkering te verlagen bij het ontbreken van woonkosten. Het gaat dan om krakers of situaties waarbij anderen de woonkosten betalen. Bijvoorbeeld een ex-partner die de woonkosten doorbetaalt. Deze verlaging is maximaal 20% van het minimumloon. In de Participatiewet blijft deze verlagingmogelijkheid bestaan. Het voorstel is om dat beleid ook na 1 januari 2015 te handhaven.

2b. Verlaging voor schoolverlaters

In de Participatiewet is opgenomen dat het college de uitkeringsnorm van schoolverlaters **kan** verlagen gedurende 6 maanden. Regionaal wordt voorgesteld om dit niet te doen, omdat een schoolverlater met grote waarschijnlijkheid geen lagere bestaanskosten heeft dan een andere uitkeringsgerechtigde van dezelfde leeftijd. Een verlaging zou in dat geval betekenen dat de schoolverlater niet meer kan voorzien in de noodzakelijke kosten van het bestaan en schulden zou moeten maken.

3. Personen onder 21 jaar hebben een lage uitkeringsnorm van € 220,- per maand. Die gaat er vanuit dat men bij de ouders woont. Is thuis wonen door bijzondere omstandigheden niet mogelijk dan kan de gemeente deze norm aanvullen met bijzondere bijstand. In de WWB is hiervoor aangesloten bij de normen van de studiefinanciering. De praktijk leert dat voor deze kwetsbare groep te weinig goedkope woonruimte beschikbaar is. Vanuit de studiefinancieringsnorm is geschikte woonruimte over het algemeen niet te betalen. Het voorstel is om de lage uitkering met bijzondere bijstand aan te vullen tot het normbedrag van alleenstaanden van 21 jaar en ouder (€ 900,- per maand).

Uitwerking over dit onderwerp vindt u in:

- Beleidsregels kostendelersnorm 2015 (bijlage 2)

II Een lagere uitkering voor alleenstaande ouders

Hoe zit het met de uitkering voor alleenstaande ouders?

Vanaf 1 januari is de uitkering voor een alleenstaande ouder gelijk aan die van een alleenstaande (70% van de bijstandsuitkering voor gehuwden en samenwonenden). Tot 1 januari werd de uitkering van een alleenstaande ouder verhoogd met een gemeentelijke toeslag. Deze toeslag vervalt. In plaats daarvan ontvangt een alleenstaande ouder, zonder toeslagpartner, een aangepast kindgebonden budget van de Belastingdienst. Dit noemen ze een alleenstaande ouderkop. Dit hogere kindgebonden budget compenseert het verlies aan inkomen niet helemaal. Alleenstaande ouders in de bijstand hebben vanaf 1 januari een lager inkomen dan in 2014. De alleenstaande ouders die dit betreft zijn hiervan begin juli schriftelijk op de hoogte gesteld.

Wat is een toeslagpartner?

De Belastingdienst gebruikt de definitie toeslagpartner. Een toeslagpartner is degene met wie een toeslag of meerdere toeslagen aangevraagd wordt. In de Participatiewet geldt een andere definitie van partner dan die de Belastingdienst gebruikt. Het is daarom mogelijk dat iemand voor de gemeente alleenstaande ouder is, maar voor de Belastingdienst niet. Dat kan het geval zijn als de partner in een verpleeginrichting woont of in detentie is.

Voor deze alleenstaande ouders in de bijstand geldt een overgangsregeling. Zij krijgen tot 1 januari 2016 een aanvulling van 20% op de bijstandsuitkering. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten zoeken nog naar een oplossing voor de periode na 31 december 2015.

Deze overgangsregeling geldt alleen voor de alleenstaande ouders die op 31 december 2014 in deze situatie in de WWB zitten. Het geldt niet voor alleenstaande ouders in andere minimumregelingen zoals IOAW en IOAZ of voor nieuwe instromers in de Participatiewet na 1 januari.

Gemeentelijke beleidsruimte

De gemeente mag individuele bijzondere bijstand verstrekken aan nieuwe instromers in de Participatiewet die behoren tot de categorie alleenstaande ouder die een toeslagpartner hebben maar duurzaam gescheiden leven van deze partner.

Voorstel invulling gemeentelijke beleidsruimte

Voor de doelgroep alleenstaande ouder met een toeslagpartner die duurzaam gescheiden leeft in individuele gevallen bijzondere bijstand verstrekken. De bijzondere bijstand maximaal gelijkstellen aan het kindgebonden budget dat men zou ontvangen als er geen sprake van een toeslagpartner zou zijn.

III Individuele inkomenstoeslag

Vanaf 1 januari vervangt de individuele inkomenstoeslag de langdurigheidstoeslag.

De individuele inkomenstoeslag lijkt op de langdurigheidstoeslag. In beide gevallen betreft het een geldbedrag dat de gemeente één keer per jaar kan geven als iemand al lange tijd weinig inkomsten heeft. Het geld is vrij besteedbaar voor zaken die met een minimuminkomen moeilijk te betalen zijn.

Net als bij de langdurigheidstoeslag gelden voorwaarden om de toeslag te kunnen krijgen:

- Belanghebbende is 21 jaar of ouder, maar niet ouder dan de AOW-leeftijd;
- Het inkomen is de afgelopen jaren niet (veel) hoger geweest dan de geldende bijstandsnorm;
- Het eigen vermogen is niet hoger dan dat belanghebbende voor de bijstand mag hebben;
- Belanghebbende is niet in staat met werk een hoger inkomen te krijgen.

Wat is het verschil tussen de individuele inkomenstoeslag en de langdurigheidstoeslag?

Er is een klein verschil. De langdurigheidstoeslag is een algemene regeling. Dat betekent dat als er aan alle voorwaarden voldaan wordt er recht is op de langdurigheidstoeslag.

Bij de individuele inkomenstoeslag beoordeelt de gemeente of belanghebbende echt niet in staat is om de inkomenssituatie te verbeteren. Belanghebbende moet aantonen dat hij/zij de afgelopen periode geprobeerd heeft om het inkomen te verbeteren. Voorbeelden hiervan zijn sollicitaties, vakkennis bijhouden, het volgen van een re-integratietraject, vrijwilligerswerk doen.

Gemeentelijke beleidsruimte

De gemeente moet vanaf 1 januari een Verordening Individuele Inkomenstoeslag vaststellen.

Beleidsruimte is te vinden in het vaststellen van de inkomensgrens en referentieperiode die je als gemeente hanteert om in aanmerking te komen voor de individuele inkomenstoeslag. Ook de bedragen kan de gemeente zelf vaststellen.

Verder kan de gemeente bepalen wie uitgesloten wordt van een individuele inkomenstoeslag.

Voorstel invulling gemeentelijke beleidsruimte

Voor de gemeente Oss willen we de bestaande inkomensgrens langdurigheidstoeslag van 100% verhogen naar 120% voor de individuele inkomenstoeslag. De redenen hiervoor zijn:

- Op deze manier kunnen meer belanghebbenden gebruik maken van de regeling;
- Er zijn middelen beschikbaar (voorheen niet);
- De grens is hiermee voor alle bijzondere bijstandsregelingen hetzelfde.

Drie jaar blijft gelden als periode dat men van een minimuminkomen moet leven om in aanmerking te komen voor de individuele inkomenstoeslag.

Regionaal worden de volgende bedragen voor 2015 voorgesteld:

- Gehuwden / samenwonenden € 550,=
- Alleenstaande ouder € 495,=
- Alleenstaande € 385,=

Deze bedragen zijn tot stand gekomen door alle gemeentelijke geldende bedragen te vergelijken, uit te gaan van de hoogste vergoeding en deze prognosticeren voor 2015. Door deze werkwijze zal voor alle belanghebbenden in 12 gemeenten dezelfde individuele inkomenstoeslag gelden.

Uitwerking over dit onderwerp vindt u in:

- Verordening individuele inkomenstoeslag 2015 (bijlage 9)

IV Individuele bijzondere bijstand

In 2014 zijn er nog twee soorten bijzondere bijstand: individuele en categoriale bijzondere bijstand. In 2015 bestaat alleen de individuele bijzondere bijstand nog.

Wat is individuele bijzondere bijstand?

Individuele bijzondere bijstand is een vergoeding van de gemeente voor extra kosten die vanwege bijzondere omstandigheden gemaakt moeten worden en die belanghebbende niet zelf kan betalen. Die kosten moeten dan wel aan een aantal voorwaarden voldoen:

- Het zijn bijzondere kosten die, door omstandigheden, nu gemaakt moeten worden.
- Het zijn noodzakelijke kosten. Soms moet die noodzaak door een arts of andere deskundige zijn vastgesteld.
- En de kosten mogen nergens anders vergoed worden, ook niet door de (zorg-)verzekeraar bijvoorbeeld.

Wat is categoriale bijzondere bijstand?

Voor ouderen en voor mensen met een chronische ziekte of beperking bestaat een speciale bijzondere bijstandsregeling (categoriale regeling chronisch zieken, gehandicapten en ouderen). Vanaf 2015 zal deze vorm van bijzondere bijstand niet meer bestaan.

Voor de extra kosten die vanwege een hoge leeftijd of een chronische ziekte ontstaan kan individuele bijzondere bijstand aangevraagd worden. Ook zijn er mogelijkheden om de collectieve zorgverzekering uit te breiden en daar aan deel te nemen. Zie hiervoor het volgende punt.

Collectieve aanvullende zorgverzekering

Iedereen in Nederland is verplicht een basiszorgverzekering te hebben. De gemeente biedt iedereen met een minimuminkomen de mogelijkheid om een collectieve zorgverzekering af te sluiten. Deze zorgverzekering bestaat uit een basiszorgverzekering en een aanvullende zorgverzekering. De voordelen zijn:

- de premie voor de basisverzekering is lager dan wanneer men zelf een verzekering afsluit;
- het aanvullende pakket is uitgebreid. Hiermee is men voor veel voorkomende kosten verzekerd;
- belanghebbende ontvangt een bijdrage van de gemeente, waardoor de premie lager wordt.

Vanaf 2015 is er keuze uit twee gemeentelijke pakketten: een aanvullend pakket en een aanvullend pakket plus. Dit laatste pakket is speciaal voor mensen die veel zorgkosten hebben.

Alle verzekerden ontvangen in november een aanbod van de huidige zorgverzekeraar. Voor de belanghebbende is het van groot belang om de beschikbare pakketten goed te bekijken en een weloverwogen keus voor 2015 te maken, met de dekking die bij zijn/haar situatie past. De gemeentelijke bijdrage kan aangepast worden aan de keus die men maakt.

Natuurlijk is belanghebbende vrij om zelf een verzekering af te sluiten. Er kan dan geen gebruik gemaakt worden van bovengenoemde voordelen. Overstappen van een andere verzekering naar de collectieve aanvullende zorgverzekering via de gemeente kan vanaf januari 2015.

Meedoen is belangrijk

Vanaf 2015 kunnen school- en zwemkosten niet meer categoriaal verstrekt worden. Om deze individueel te kunnen verstrekken zal het opgenomen moeten worden in het gemeentelijk minimabeleid 'Meedoen is belangrijk'.

Door de maatregelen in de Participatiewet en het wegvallen van twee compensatieregelingen wordt het voor minima steeds moeilijker om te participeren in de samenleving. Op dit moment ontvangen minima € 100 per jaar voor sociale- en culturele activiteiten.

Gemeentelijke beleidsruimte

De gemeentelijke beleidsruimte is vooral te vinden in:

- Het vaststellen van de inkomensgrens die je als gemeente hanteert om in aanmerking te komen voor individuele bijzondere bijstand.
- Het aanbieden van een collectieve aanvullende zorgverzekering.
- Het vaststellen van de bijdrage voor deelname aan sociale- en culturele activiteiten in het gemeentelijk minimabeleid.

In Oss is het hele minimabeleid bekeken in het kader van de Participatiewet. De categoriale bijzondere bijstand is uit de verordening en het beleid gehaald. De collectieve aanvullende zorgverzekering wordt uitgebreid. De doelgroep voor het minimabeleid is hetzelfde gebleven. Uitgangspunt voor het Osse minimabeleid is het leveren van collectief maatwerk in combinatie met individueel maatwerk.

Verdere keuzes rondom het gemeentelijk armoedebeleid volgt in een apart advies.

Voorstel invulling gemeentelijke beleidsruimte

De inkomensgrens om in aanmerking te komen voor individuele bijzondere bijstand stellen op 120 %. Deze grens ook te hanteren voor deelname aan de collectieve aanvullende zorgverzekering.

De bijdrage die belanghebbenden kunnen krijgen bij deelname aan de collectieve aanvullende zorgverzekering bedraagt ongeveer:

Pakket aanvullend: € 20,=

Pakket aanvullend plus: € 40,=

De bedragen kunnen pas definitief vastgesteld worden op het moment dat de zorgverzekeraars de premiebedragen bekend maken (naar verwachting medio november).

De verordening 'Meedoen is belangrijk' aanpassen aan de Participatiewet en de bijdrage voor deelname aan sociale- en culturele activiteiten en zwemlessen verhogen van € 100 naar € 150 per jaar.

Studietoelage

De individuele studietoelage is een gemeentelijke toelage voor studenten met een beperking en valt onder de individuele bijzondere bijstand. Door een amendement is deze studieregeling in de Participatiewet gekomen. De studieregeling in de Wajong is niet langer toegankelijk voor jongeren met een arbeidsbeperking. Gemeenten krijgen de mogelijkheid om individuele studietoelage te verstrekken aan de groep die voorheen onder de reikwijdte van de Wajong vielen.

Mensen met een arbeidshandicap hebben extra (financiële) steun nodig als het om studeren gaat. De drempel om te lenen is hoog, omdat de kans op een baan later lager is. Voor deze groep is het ook moeilijker om studie te combineren met een bijbaan. De individuele studietoelage kan een stimulans zijn om te gaan studeren.

Gemeentelijke beleidsruimte

De gemeente is wettelijk verplicht een verordening individuele studietoelage vast te stellen. Daarin moeten in ieder geval regels staan over de hoogte en frequentie van de betaling. Deze zijn door de gemeente zelf in te vullen.

De individuele studietoelage is bijzondere bijstand. Dat bepaalt mede de aanwezige beleidsruimte.

Voorstel invulling gemeentelijke beleidsruimte

In de verordening individuele studietoelage het volgende opnemen:

- De gemeente bepaalt daar waar mogelijk zelf de arbeidscapaciteit. Er wordt alleen extern advies ingewonnen als de arbeidscapaciteit niet zelf bepaald kan worden.
- De individuele studietoelage toekennen voor maximaal 12 maanden en maandelijks uitbetalen. Daarna volgt een herbeoordeling.
- Voor de hoogte van de studietoelage uitgaan van € 175,00 per maand.
- Omdat het hier een nieuwe gemeentelijke taak betreft begin 2016 het huidige beleid evalueren.

Uitwerking over dit onderwerp vindt u in:

- Notitie wijziging minimabeleid Oss 2015 (bijlage 3)
- Verordening Meedoen is belangrijk 2015 (bijlage 10)
- Notitie individuele studietoelage (bijlage 4)
- Verordening individuele studietoelage 2015 (bijlage 11)

V Arbeidsverplichtingen en strengere maatregelen

Wie een bijstandsuitkering heeft, heeft meestal ook arbeidsverplichtingen. Die houden in dat belanghebbende er zelf zo veel mogelijk aan moet doen om weer aan het werk te komen of om actief mee te doen in de samenleving. De arbeidsverplichtingen zijn niet nieuw, maar in de Participatiewet zijn ze uitgebreider beschreven. Ook zijn de maatregelen vanaf 2015 strenger.

Wat zijn de arbeidsverplichtingen?

Vanaf januari 2015 moet een belanghebbende met een bijstandsuitkering in aan de volgende arbeidsverplichtingen voldoen:

1. Belanghebbende probeert betaald werk te vinden. Daarvoor moet hij/zij bijvoorbeeld vacatures zoeken, solliciteren en een CV opstellen.
2. Belanghebbende zoekt niet alleen naar werk in de eigen woonplaats, maar ook in de regio of nog verder weg. En als belanghebbende werk vindt of werk wordt aangeboden, dan neemt hij/zij dit aan.
3. Belanghebbende is bereid om voor werk te reizen. Werk waarvoor hij/zij elke dag tot maximaal 3 uur moet reizen (1½ uur heen en 1½ uur terug) mag hij/zij niet weigeren. Als het nodig is om werk te krijgen of te behouden, en als het voor het gezin mogelijk is, moet belanghebbende zelfs verhuizen. Hij/zij moet dan wel een contract hebben voor ten minste een jaar en zo veel verdienen met deze baan dat geen bijstandsuitkering meer nodig is.
4. Belanghebbende helpt de gemeente om een plan van aanpak voor de re-integratie te maken en uit te voeren. Belanghebbende houdt zich aan de afspraken die hierover met de gemeente gemaakt zijn. Hij/zij neemt de re-integratievoorziening die de gemeente biedt aan.
5. Belanghebbende zorgt ervoor dat hij/zij kennis en vaardigheden bijhoudt of verbetert, als dit nodig is voor het krijgen of behouden van werk.
6. Belanghebbende doet geen dingen die het krijgen van werk of het behouden daarvan moeilijker maken. Zo zorgt hij/zij ervoor netjes gekleed, met een verzorgd uiterlijk en op tijd op een sollicitatiegesprek of op werk te verschijnen.

Wat zijn de strengere maatregelen?

Als belanghebbende de arbeidsverplichtingen en afspraken hierover met de gemeente niet nakomt, dan moet de gemeente een maatregel opleggen.

- Voor het niet nakomen van de verplichtingen om betaald werk te vinden zoals genoemd onder punt 1 zal de gemeente de persoonlijke situatie bekijken en een passende maatregel opleggen.
- Voor de arbeidsverplichtingen bij punt 2 tot en met 6 geldt:
 - Bij de eerste keer: 1 maand geen uitkering
 - Bij herhaling binnen een jaar: 3 maanden geen uitkering
 - Iedere volgende keer: 3 maanden geen uitkering

Altijd een lagere uitkering?

De uitkering wordt altijd verlaagd of gestopt bij het niet nakomen van de arbeidsverplichtingen. Maar de gemeente houdt wel rekening met de persoonlijke situatie. Dit houdt in dat bij zeer dringende redenen toch (een deel van) de uitkering betaald kan worden.

Ontheffing verplichtingen

In de Participatiewet is de ontheffing van verplichtingen verder beperkt.

Permanente ontheffing kan alleen nog bij duurzame arbeidsongeschiktheid. Daarbij wordt getoetst aan de (strengere) regels van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA).

Voor het overige kan een ontheffing van arbeidsverplichtingen alleen tijdelijk zijn. Daarvoor moeten er dringende redenen zijn. Dat kunnen bijvoorbeeld medische redenen of zorgtaken (zoals mantelzorg) zijn. De beoordeling van een ontheffing is maatwerk. Daarbij kan het inwinnen van extern advies nodig zijn.

Tijdelijke ontheffing van de re-integratieverplichting kan niet meer. Dat betekent dat altijd meegewerkt moet worden aan een traject of onderzoek naar de mogelijkheden van arbeidsinschakeling.

Gemeentelijke beleidsruimte

In de Participatiewet is bepaald voor welke arbeidsverplichtingen de bijstand moet worden verlaagd met 100 %. Hierin is geen gemeentelijke beleidsvrijheid. De beleidsruimte is beperkt tot de tijdsduur van de maatregel.

Voor de andere verplichtingen (medewerkingsplicht, tegenprestatieplicht) kan de gemeente wel een eigen maatregelenbeleid voeren.

Voorstel invulling gemeentelijke beleidsruimte

De Afstemmingsverordening in overeenstemming brengen met de Participatiewet.

Voor bepaling van duurzame arbeidsongeschiktheid voorzover noodzakelijk extern advies inwinnen. Het tijdelijk vrijstellen van arbeidsverplichtingen op basis van maatwerk alleen bij dringende redenen verlenen. Daaronder vallen medische reden en zorgtaken. Dit is in overeenstemming met de uitgangspunten van de Participatiewet.

Uitwerking over dit onderwerp vindt u in:

- Afstemmingsverordening 2015 (bijlage 12)

VI De tegenprestatie

De tegenprestatie is een nuttige activiteit die een bijstandsgerechtigde uitvoert om iets terug te doen voor de maatschappij.

Een tegenprestatie bestaat uit activiteiten met de volgende kenmerken:

- Het is geen werk waarvoor eigenlijk betaald moet worden.
- De activiteit mag de kansen op het vinden van betaald werk niet verminderen.
- De bijstandsgerechtigde moet in staat zijn om de activiteiten uit te voeren. De gemeente houdt rekening met:
 - Lichamelijke of psychische beperkingen;
 - De zorg voor (jonge) kinderen;
 - De zorg voor een hulpbehoevende partner of familielid (mantelzorg);
 - De beheersing van de Nederlandse taal;
 - De reistijd van het huisadres naar de werkzaamheden.

De gemeente is wettelijk verplicht om een verordening tegenprestatie vast te stellen. De gemeentelijke beleidsruimte en de regionale voorkeur is meegenomen in het regionale beleidskader Participatiewet. Deze wordt u apart aangeboden.

VII Overige wijzigingen / beslispunten

A. Handhaving

De kostendelersnorm zal voor huishoudens die hieronder vallen betekenen dat er lagere totaaluitkering ontvangen wordt. Deze nieuwe norm vergroot de kans dat mensen een verkeerde woonsituatie doorgeven. Aandachtspunten voor handhaving vanuit de gemeente zijn daarom:

- Verhuizingen
- Kamerhuur en kostgangers
- Samenwonenden

Om deze handhavingstaken uit te voeren is het bestaande handhavingsbeleid toereikend. De beleidsregels en verordeningen moeten alleen technisch aangepast worden. Oude rechten blijven voor belanghebbenden van toepassing.

Uitwerking over dit onderwerp vindt u in:

- Beleidsregels terug- en invordering 2015 (bijlage 5)
- Handhavingsverordening 2015 (bijlage 13)
- Verordening verrekening bestuurlijke boete 2015 (bijlage 14)
- Beleidsregels bestuurlijke boete 2015 (bijlage 6)
- Beleidsregels verhaal 2015 (bijlage 7)

B. Zoektermijn en plan van aanpak 27+

Vanaf 2012 zijn jongeren tot 27 jaar wettelijk verplicht om 4 weken te zoeken naar werk of een opleiding, voordat zij een uitkering kunnen aanvragen. Dit wordt de zoektermijn genoemd. De meeste regiogemeenten leggen vanaf 2012, in principe, ook een zoektermijn op aan personen boven de 27 jaar. Deze mogelijkheid is door de wetgever gegeven om ook deze personen de eigen verantwoordelijkheid voor een zelfstandige bestaansvoorziening te geven.

In de Participatiewet is de zoektermijn voor jongeren tot 27 jaar blijven bestaan. Lange tijd is er sprake geweest dat de zoektermijn ook verplicht zou worden voor 27+'ers. In de onderhandelingen is deze verplichting komen te vervallen.

In de WWB is opgenomen dat voor alle jongeren tot 27 jaar een Plan van aanpak opgesteld wordt. Hierin staan de afspraken, verplichtingen en wijze van ondersteuning door de gemeente richting betaald werk. In de Participatiewet is opgenomen dat vanaf 1 januari iedereen een Plan van aanpak krijgt. Voor 27+'ers hoeft dit Plan van aanpak niet direct bij de toekenning van de uitkering. Deze kan afgegeven worden tot zes maanden na het besluit tot toekenning van de uitkering.

Gemeentelijke beleidsruimte

De gemeente kan ervoor kiezen om de zoektermijn ook op te leggen aan personen van 27+.

Voorstel invulling gemeentelijke beleidsruimte

De zoektermijn van 4 weken ook opleggen aan personen van 27+ die bijstand aanvragen. Dit in overleg met belanghebbende. Uitzonderingen zijn mogelijk in de volgende situaties:

- Als de bijstand aansluit op een beëindiging van een WW-uitkering;
- Als belanghebbende een zeer lage kans heeft op uitstroom naar werk;

- Als er sprake is van 'broodnood' en het uitstellen van een aanvraag dus grote geldproblemen zou geven;
- Personen die vanuit een AZC in de gemeente komen wonen;
- Personen die in een verpleeg- om verzorgingsinstelling verblijven;
- Bij bijzondere persoonlijke omstandigheden.

Uitwerking over dit onderwerp vindt u in:

- Notitie zoektermijn 27 + (bijlage 8)

C. Cliëntenparticipatie

De overgang van de WWB naar de Participatiewet heeft geen invloed op de vormgeving van de cliëntenparticipatie. Hooguit zal de reikwijdte van de advisering breder zijn door het toevoegen van nieuwe doelgroepen. De wijzigingen in de verordening cliëntenparticipatie zijn daarom alleen van technische aard. Voor de gemeente Oss geldt daarnaast dat ook de cliëntenparticipatie van de Wet maatschappelijke ondersteuning in deze verordening geregeld is.

Uitwerking over dit onderwerp vindt u in:

- Verordening Cliëntenparticipatie 2015 (bijlage 15)

D. IOAW en IOAZ

Ook voor personen met een IOAW- (Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers) of IOAZ-(gedeeltelijke arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen) uitkering heeft de invoering van de Participatiewet gevolgen.

Voor IOAW en IOAZ gelden dezelfde regels als voor personen met een uitkering in het kader van de Participatiewet.

Voor de **kostendelersnorm** geldt een uitzondering:.

In de IOAZ en IOAW wordt de kostendelersnorm pas vanaf 1 juli 2015 ingevoerd. De uitkering gaat naar 50 % als er meerdere volwassenen in dezelfde woning wonen. In tegenstelling tot de kostendelersnorm in de Participatiewet blijft de uitkering altijd 50 %, ongeacht het aantal inwonenden.

Voor deze groepen geldt een overgangsregeling. De uitkering wordt stapsgewijs verlaagd tot 1 januari 2019. Om de bestaande belanghebbenden in staat te stellen om zich voor te bereiden op deze maatregel zullen zij uiterlijk 1 januari een brief hierover ontvangen.

Voorstel invulling gemeentelijke beleidsruimte

Voor de personen met een IOAW- en IOAZ uitkering de beleidsruimte hetzelfde invullen als voor personen met een uitkering in het kader van de Participatiewet. De enige uitzondering vormt de kostendelersnorm.